

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11-13. oktobar 2012.

Tanjug, Subotica, 13. oktobar 2012.

USAID: Veliki jaz u finansiranju između banaka i agroprivrede

Finansiranje malih i srednjih preduzeća u oblasti poljoprivrede i industriji hrane u Srbiji ima velika ograničenja i na strani ponude i preduzeća, što stvara veliki jaz i prepreku za finansiranje, izjavio je Entoni Sinkler, savetnik za ekonomska pitanja Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID)

Drugog dana poljoprivrednog foruma "Hrana za Evropu" koji se održava u Subotici, Sinkler je istakao da su na strani ponude najveća ograničenja - neefikasno izvršenje, visoki troškovi finansiranja i regulatorna destimulacija, a na strani preduzeća - nedovoljna likvidnost, neadekvatan kolateral, mentalitet i nesklonost ka riziku.

"Srbija u pojedinim oblastima ima dobre zakone, ali se problemi javljaju u primeni", rekao je Sinkler.

Govoreći o konkretnim problemima, Sinkler je pomenuo Zakon o hipoteci, za koji je ocenio da se često se ne sporvodi kako treba, ističući probleme oko registracije prava zaloge, koja stvara probleme i rizike.

U agrobiznisu pitanje zaloge predstavlja problem, a najveći deo problema nema veze sa samim zakonom, već činjenica da obezbeđenje nestaje i postavlja pitanje krivičnog gonjenja, smatra on i navodi da kada je reč o obezbeđenju pokretnog tipa - ono jednostavno nestaje.

Sinkler je takođe konstatovao da banke nisu toliko specijalizovane za finansiranje biznisa u agraru, i da u Srbiji postoji nedoslednost poljoprivredne politike, uz stalne izmene koje se uvode, što utiče na mogućnost zajmova.

Što se tiče finansiranja agrara, Sinkler je takođe napomenuo da i "zdravi imaju problem da budu privlačni, uz probleme sa likvidnošću, tako da i poljoprivrednici moraju da stanu u red za zajam".

Teško je obezbediti garanciju za zajam, a finansiranje poljoprivrede treba da se zasniva i na drugim formama kolaterala i drugim formama obezbeđenja, naglasio je Sinkler i dodao da treba razmišljati i u pravcu udruživanja koje bi stvorilo osnov za kreditiranja kroz barter aranžmane.

Prema njegovim rečima, USAID je u prethodnom periodu imao zadatak da utvrdi koje su prepreke u finansiranju malih i srednjih preduzeća i njihovom poslovanju, u okviru pomoći koju obezbeđuju.

Prema Sinklerovim rečima, radi se o detaljnom istraživanju, jednogodišnjoj studiji, gde su obavljani razgovori sa stotinama firmi, asocijacijama, udruženjima, kako bi se na kraju došlo do izveštaja koji će biti izdat krajem novembra u vidu "Bele knjige" sa preporukama za poboljšanje uslova.

"Tu ima važnu ulogu ima država, ali je bitno da se uključi i finansijski sistem. Ovo je samo bleđa senka onoga što će biti izdato. Finansijske prepreke su uglavnom iste, u istim okvirima", konstatovao je Sinkler.

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11-13. oktobar 2012.

Milovanović: Zakon o podsticajima donosi stabilnost

Pomoćnik ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Miloš Milovanović ocenio je danas da će zakon o podsticajima poljoprivredi, koji bi prema najavama trebalo da bude usvojen do kraja godine, tom sektoru pružiti preko potrebnu predvidivost i stabilnost

"To je ogroman iskorak, korak napred ka definisanju jasnih, transparentnih i predvidivih uslova poslovanja", poručio je Milovanović, istakavši da će ta zakonska rešenja grantovati visinu podsticaja u određenim segmentima.

Prema njegovim rečima, tim zakonom će se otkloniti nepredvidivost koja je odlikovala poljoprivrednu politiku.

Takođe, kako je Milovanović naveo, zakonom o podsticajima biće izjednačen položaj fizičkih i pravnih lica koja posluju u oblasti poljoprivrede, imajući u vidu da su do sada ekskluzivnost finansiranja imala fizička lica.

On je istakao da je to pre svega važno sa aspekta direktnih plaćanja, kao što je premija za mleko, koje imaju implikacije na agrarni budžet, jer je reč o najskupljim merama.

Milovanović je ocenio da je pomak u izjednačavanju položaja fizičkih i pravnih lica koja se bave poljoprivrednom načinjen i ove godine, podsetivši da je od avgusta uvedeno finansiranje plaćanjem po grlu u visini od 25.000 dinara.

Kako je naglasio, zakon o podsticajima će biti osnov za imlementiranje budžetskih podsticaja za razvoj poljoprivrede i korak bliže finansijskom okviru koji predviđa zajednička poljoprivredna politika na nivou Evropske unije.

Pomoćnik ministra je ukazao da će agrarni budžet 2013. Godine sa četiri procenta učestvovati u budžetu i da je tendencija da se u 2014. Godini to učešće podigne na pet odsto.

Milovanović je dodao da je i radnoj verziji i dokument o predžetvenom finansiranju poljoprivredne proizvodnje, koji treba da uđi u javnu raspravu, izazivši nadu da će odziv komercijalnih banaka biti dobar.

Sa poljoprivrednicima najviše saraduju tri banke

Sa poljoprivrednicima u Srbiji od 30 banaka, najviše saraduju tri koje realizuju 80 odsto subvencionisanih kredita, rečeno je danas na drugom Poljoprivrednom forumu "Hrana za Evropu" u Subotici i ukazano da banke godišnje u poljoprivredu plasiraju oko 120 miliona evra.

Pomoćnik direktora za poslova sa stanovništvom u Komercijalnoj banci Živa Žebeljan ocenio je da poljoprivrednici urednije vraćaju kredite od privrede, ali da ipak postoje određena kašnjenja u isplati, istakavši da poljoprivrednim kreditiranjem bavi samo nekoliko banaka.

Prema njegovim rečima, portfolio poljoprivrednih kredita kreće se oko 250 miliona evra, a banke godišnje u poljoprivredu plasiraju oko 120 miliona evra – 50 odsto se odnosi na dugoročne i isto toliko na kratkoročne kreditne linije.

Žebeljan je istakao da bi imajući u vidu da u Srbiji ima 650.000 poljoprivrednih gazdinstava, na godišnjem nivou moglo da se plasira mnogo više sredstava i da se banke ozbiljnije uključe u finansiranje.

On je ukazao da banke nemaju sistem za prepoznavanje poljoprivrednika i da bi od velike pomoći bili agrobankari, napomenuvši da ni državne subevnije nisu u potpunosti prilagođenje potrebama poljoprivrednika.

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11-13. oktobar 2012.

Žebeljan je ukazao na manjak para na bankarskom tržištu i neadekvatan kolateral, poručivši da su moguća rešenja korišćenje stranih fondova, alternativnih načina finansiranja putem štedno-kreditnih zadruga, uspostavljenje državno - privatnih fondova.

Kada je reč o kašnjenju u isplati, on je kao razlog označio to što otkupljivači ne plaćaju na vreme i dodao da treba uspostaviti agrokomoru koja bi "ušla u koštac" sa njima i nametnula odgovarajući sistem.

Djorđe Radulović iz Sektora za upravljanje prodajom malom biznisu Banke Inteza je naveo da trenutno od 30 banaka, sa registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima najviše rade tri banke, koje realizuju 80 odsto subvencionisanih kredita i dodao da ne veruje da je problem u nedostatku novca, već u motivaciji.

Radulović je ukazao da poljoprivrednici u Srbiji godišnje uzmu 120 miliona evra kredita, ocenivši da su procesi koji uključuju žirante komplikovani i da ih klijenti najčešće izbegavaju, kao i da banke nemaju previše sluha za start-ap kredite

Prema njegovim rečima, potrebno je uspostaviti nove modele - zaloge za rabnim zapisima i na rod, kao i licencirana javna skladišta i olakšati kreditiranje repromaterijala i kreditiranje na kratak rok.

Radulović je zaključio da česte promene poljoprivredne politike, kao i političke promene u toj oblasti imaju negativan uticaj, te da je strategije potrebno donositi na period od pet godina - a ne na 10 ili 20 godina ili samo za tekuću godinu.

Teška naplata i otežan pristup izvorima finansiranja

Slaba likvidnost i teška naplata potraživanja, otežan pristup izvorima finansiranja, neki su od glavnih problema sa kojima se suočavaju mala i srednja preduzeća u oblasti poljoprivrede i prerađivačke industrije, složili su se predstavnici prerađivačke industrije na drugom poljoprivrednom forumu "Hrana za Evropu" koji se održava u Subotici. Suvlasnik prerađivačkog preduzeća "Fudlend" Vaso Lekić naveo je da agroprivrednike muči nedovoljna likvidnost, ali i rokovi plaćanja. "Da bi lakše poslovali, potrebno je ograničiti rok plaćanja na 60 dana, jer je trenutno preko 120 dana, za šta je neophodna i zakonska regulativa. Takođe je potrebno olakšati proces reprograma kredita, uz obezbeđenje stabilnog i predvidivog kursa", rekao je Lekić. On je, takođe, kao poseban problem istakao teško obezbeđenje adekvatnog kolaterala, pošto banke nerado prihvataju hipoteke u nerazvijenim područjima, kao i zalihe gotovih proizvoda i sirovina. Govoreći o najčešćim problemima u finansiranju malih i srednjih preduzeća i poljoprivrednih gazdinstava, generalni direktor preduzeća "Silbo" Goran Tadić istakao je, pored naplate potraživanja, nedostatak sopstvenih izvora finansiranja, uz otežan pristup eksternim izvorima finansiranja. Kao generatore nelikvidnosti, on je naveo državu sa rokom plaćanja većim od 100 dana, kao i preduzeća u restrukturiranju. On je istakao da je prosečno vreme naplate potraživanja u Srbiji 128 dana, a da je rešenje u zakonskom ograničenju naplate. "Treba da se ugledamo na rešenja iz okruženja. U Hrvatskoj je zakonsko ograničenje 45 dana, a u praksi se plaćanje obavlja u proseku nakon 34 dana. Situacija u Sloveniji je i bolja, gde je zakonsko ograničenje 90 dana, a u praksi 39 dana", rekao je Tadić. Kao jedan od problema u ovoj oblasti, Tadić je naveo i hiperprodukciju propisa, za koje je ocenio da znaju biti nejasni i kontradiktorni, uz kaznenu politiku koja nije zasnovana na prevenciji već na kažnjavanju, uz državne i lokalne takse, kao i parafiskalne namete.